

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΓ'.

Συνδρομή ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου. ἑτάστ. ἔτους καὶ εἶναι ἑτησίαι. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 32.

31 Μαΐου 1887

ΤΑ ΔΥΟ ΑΔΕΛΦΙΑ

ΔΙΗΓΗΜΑ

Α'.

Κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ ἔτους . . . (περιττὸν νὰ ὀρίσω ἀκριβῶς τὴν χρονολογίαν), ἐπεχείρησα, χάριν ἀναρρώσεως, περιοδεῖαν εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου. Ἀνελάμβανα ἐκ νόσου ὀξείας, οἱ δὲ ἱατροὶ ἐθεώρησαν τὴν ἀλλαγὴν ἀέρος καὶ τρόπου ζωῆς ὡς τὸ καλλίτερον μέσον πρὸς ἀνάκτησιν τῶν προτέρων μου δυνάμεων. Τὸ κατ' ἐμέ, πρὸ πολλοῦ ἐπεθύμουν νὰ ἐπισκεφθῶ τὰς Κυκλάδας, ὥστε οὐδέποτε ἤκουσα καὶ παρεδέχθην συμβουλὴν ἱατρικὴν μετὰ τσαύτης εὐχαριστήσεως.

Ἡ μήτηρ μου, μὴ δυναμένη νὰ μὲ συντροφεύσῃ ἡ ἰδία, ὡς ἤθελεν, ἐπέμεινε εἰς τὸ νὰ συνοδευθῇ ἀπὸ ἄνθρωπον τῆς ἐμπιστοσύνης της. Ἐπρωτίμων τῇ ἀληθείᾳ νὰ εἶμαι μόνος, ἀλλὰ δὲν ἠδυνάμην νὰ τὴν παρακούσω, οὔτε ἤθελα νὰ τὴν δυσανεστήσω, καὶ ἀπεφασίσθη ὅτι θὰ συνταξειδεύσω μὲ τὸν ἐξάδελφόν μου Νίκον Μαίμα. Ὁ Νίκος ἦτο κατὰ δύο μῶλις ἔτη πρεσβύτερός μου, ὥστε δὲν ὑπηγόρευεν εἰς τὴν μητέρα μου τὴν ἐκλογὴν τὸ ὠριμον τῆς ἡλικίας του. Εἴμεθα νέοι καὶ οἱ δύο, βεβαίως δὲ σέβας δὲν μοῦ ἐνέπνεεν ὁ Νίκος. Τὸ προτέρημά του ἦτο ὅτι, συγγενὴς ἀφωσιωμένος, ἐθυσιάζετο κατὰ γράμμα χάριν ὅσων ἡγάπα. Εἰς τοῦτο ἀπέβλεπεν ἡ μήτηρ μου ὅτε μοῦ τὸν ἐπέβαλεν ὡς συνοδοιπόρον, κατορθώσασα νὰ τοῦ δοθῇ διήμνος ἄδεια ἀπουσίας ἀπὸ τὸν ἔμπορον εἰς τοῦ ὁποίου τὸ γραφεῖον εἰργάζετο ὡς ὑπάλληλος. Κύριος δὲ οἶδε πόσας καὶ ὁποίας ὁδηγίας ἔδωκε μυστικῶς ἡ προβλεπτικὴ μου μήτηρ εἰς τὸν Μέντορά μου.

Συμμορφούμενος καὶ μὲ ἄλλην ἀπαιτήσιν της, ὑπεσχέθην νὰ περιορισθῶ ἐντὸς τοῦ δρομολογίου τῆς Ἀτμοπλοικῆς Ἑταιρίας, ἐπισκεπτόμενος τὰς νήσους μόνας ὅπου τὰ ἀτμόπλοιά της προσήγγιζον, καὶ νὰ μὴ ἐμπιστευθῶ τὴν πολῦτιμον ὑπαρξίν μου εἰς τοὺς σκυλοπνίκτας τοῦ Αἰγαίου. Ὁ περιορισμὸς οὗτος μὲ ἠνάγκαζε, πρὸς τοὺς ἄλλους, νὰ παρατείνω ἐπὶ ἐβδομάδα ὁλό-

κληρον τὴν εἰς ἐκάστην νῆσον διαμονὴν μου. Ἀλλὰ πρὸ ὀλίγου ἔτι ὁ γῦρος τῶν Κυκλάδων ἐγένετο κατὰ δεκαπενθημερίαν, ἡ δὲ ἐβδομαδικαία τῶν ἀτμοπλοίων προσέγγις εἰς τὰς νήσους ἦτο πρόσφατον τότε γεγονός, ὥστε ἡ σκέψις ὅτι δὲν θὰ εἶμαι δεσμευσμένος ἐπὶ δεκαπέντε ἡμέρας ἀποκαθίστα ἐλαφρότερον τὸν ἑπταήμερον περιορισμόν. Ἀλλως δὲ ὁ καιρὸς τότε εἶχεν, ἢ ἐφαίνετο ἔχων, ὀλιγωτέραν ἀξίαν ἢ σήμερον.

Οὕτω κανονισθέντων τῶν πραγμάτων ἀνεχωρήσαμεν μετὰ τοῦ Νίκου καὶ ἐπεσκέφθημεν ἀλληλοδιαδόχως διαφόρους νήσους. Ἡ πρόθυμος φιλοξενία τῶν κατοίκων, ἡ ὠραιότης τῆς φύσεως, ἐνιαχοῦ δὲ καὶ ἡ ἐπίσκεψις τῶν λειψάνων τῆς ἀρχαιότητος ἢ τῶν μνημείων τῆς μεσαιωνικῆς ἐποχῆς, συνετέλουν εἰς τὸ νὰ διέρχεται ἢ ἐπὶ ἐκάστης νήσου ἐβδομάς πολὺ ταχύτερον ἢ ὅσον ἐφοβούμην ὅτε διέγραφα ἐκ τῶν προτέρων τὰ τῆς περιοδείας μου.

Τὴν ἕκτην ἐβδομάδα, περὶ τὰ μέσα Ὀκτωβρίου, ἀφίχθημεν εἰς τὴν νῆσον ὅπου συνέβησαν ὅσα προτίθεται ἡδὴ ν' ἀφηγηθῶ.

Ἐκ σεβασμοῦ πρὸς πρόσωπα ἐπιζῶντα εἰσέτι ἀποσιωπῶ τῆς νήσου ἐκείνης τὸ ὄνομα. Ἀληθῶς, οἱ κάτοικοί της, ἐὰν ἡ διήγησις αὕτη ἀναγνωσθῇ ποτὲ ὑπὸ τοιούτων, δὲν θὰ δυσκολευθῶσι ν' ἀναγνωρίσωσι τὰ ὑπὸ τὰς πλαστάς μου ὀνομασίας ὑποκρυπτόμενα πρόσωπα καὶ χωρία. Ἀλλ' ὅπως δὴποτε, θὰ μείνῃ τὸ μυστικὸν ἐντὸς οἰκογενειακοῦ, οὕτως εἰπεῖν, κύκλου, οἱ δὲ μὴ ἐν τοῖς πράγμασι δύνανται, ἐὰν θέλωσι, νὰ θεωρήσωσιν ὡς γέννημα τῆς φαντασίας τὸ διήγημά μου.

Μὴ ἔχοντες οὕτε ὁ Νίκος οὔτ' ἐγὼ εἰς τὴν νῆσον ἐκείνην φίλον οἰκογενειακὸν ἢ γνῶριμον, ἐζητήσαμεν, πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς μας, συστατικὴν ἀπὸ ἀρχαῖον διδάσκαλόν μας, καθηγητὴν τοῦ Γυμνασίου, ἐκείθεν καταγόμενον ἀλλὰ πρὸ ἐτῶν πολλῶν μὴ ἐπισκεφθέντα τὴν πατρίδα του. Ὁ καθηγητὴς προθύμως ἀπαδέχθη τὴν αἴτησιν καὶ ἐκάθισεν ἀμέσως νὰ γράψῃ ἐνώπιόν μας τὴν ζητούμενην συστατικὴν.

— Θὰ σὰς συστήσω, εἶπεν, εἰς τὸν Κύριον Μελέτην. Θεωρεῖ ὡς δικαίωμα καὶ ὡς καθήκον τοῦ νὰ φιλοξενῇ τοὺς ἐπισκεπτομένους τὴν

νῆσόν μας καὶ θὰ τὸ ἐκλάβῃ ὡς προσβολὴν ἐάν σᾶς συστήσω εἰς ἄλλον τινά. Ἀξιόλογος ἄνθρωπος, ἐπρόσθεσε. Ἀλλὰ πρὸ πόσων ἐτῶν δὲν τὸν εἶδα!

Λέγων ταῦτα ὁ καθηγητὴς ἤρχισε νὰ γράφῃ. Ἀλλὰ διὰ μιᾶς διεκόπη καὶ, μὲ τὸν κάλαμον μετέωρον, ἐφαίνετο ὡς ἀνακαλῶν εἰς τὴν μνήμην του δυσάρεστόν τι, πρὸς ὥραν λησμονηθέν. Μὲ ἔβλεπεν ἀσκαρδαμυκτί, καίτοι προφανῶς ἔχων ἄλλοῦ τὸν νοῦν.

— Τί σκέπτεσθε, κύριε καθηγητά; ἠρώτησα.

— Σκέπτομαι, φίλε μου, ὅτι ἀφότου δὲν εἶδα τὸν κύριον Μελέτην τὰ πράγματα μετεβλήθησαν. Ἡ κόρη του...

Ὁ καθηγητὴς δὲν ἐθεώρησε πρέπον νὰ συμπληρώσῃ τὴν φράσιν του.

— Δὲν εἴμεθα δὴ τόσον ἐπικίνδυνοι οὔτε ὁ ἐξάδελφός μου οὔτ' ἐγώ, ὑπέλαβα, μετριοφρόνως μειδιῶν.

— Δὲν πρόκειται περὶ τοῦτου, ἀπεκρίθη σοβαρῶς ὁ καθηγητὴς, χωρὶς νὰ μοῦ διακοινώσῃ τοὺς ἐνδομύχους στοχασμούς του.

— Ἀλλ' ὅμως, ἐξηκολούθησε μετὰ τινα σκέψιν, παρῆλθον τόσα ἔτη ἔκτοτε! Ἐπὶ τέλους δέ, ἐάν δὲν δύναται νὰ σᾶς φιλοξενήσῃ ὁ ἴδιος, θὰ σᾶς προμηθεύσῃ ἐκεῖνος κατάλυμα ἀλλαχοῦ.

Καὶ ἀπετελείωσε τὴν συστατικὴν.

Τὴν ἔλαβα ἐκ τῶν χειρῶν του ἐκφράσας τὴν εὐγνωμοσύνην μου. Δὲν ἀπέδωσα δὲ μεγάλην βαρύτητα εἰς τοὺς ἐνδοιασμούς του, καθόσον ἐκ τῶν μαθητικῶν μου ἔτι ἡμερῶν διετήρουν περὶ αὐτοῦ τὴν ἰδέαν, ὅτι λεπτολογεῖ ὑπὲρ τὸ δέον περὶ τὰ ἀνάξια λόγου. Ἔθεσα τὴν ἐπιστολήν εἰς τὸ χαρτοφυλάκιόν μου καὶ οὔτε ἐσκέφθην πλέον τι περὶ τοῦ Κυρίου Μελέτη ἢ περὶ τῆς θυγατρὸς του, μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἐπεβιβάσθημεν εἰς τὸ ἀτμόπλοιον τὸ ὁποῖον μᾶς ἔφερεν εἰς τὴν νῆσόν του.

B'.

Ὁ ἥλιος εἶχε δώσει ὅτε προσωρμίσθη τὸ ἀτμόπλοιον ἐν τῷ μέσῳ κόλπου ἡμικυκλικοῦ.

Ὑποθέτω ὅτι, ὅταν ὁ ἥλιος φωτίζῃ τοὺς περικλείοντας τὸν κόλπον ἐκεῖνον ὑψηλοὺς λόφους καὶ τὴν ἀναμεταξὺ αὐτῶν κοιλάδα, ἡ ἀποψὶς ἐκ τῆς θαλάσσης εἶναι φαεινὰ καὶ χαρίεσσα. Ἀλλὰ κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν αἱ ἀπότομοι γραμμὰι τῶν ἐκατέρωθεν βουνῶν, τὰ ὅποια ἔτι μᾶλλον ἐμεγέθυνε τὸ προβαῖνον σκότος, καὶ αἱ μυστηριώδεις σκιαὶ αἵτινες ἐφαίνοντο προμακρύνουσαι ἀορίστως τὴν ἀπέναντι ἡμῶν κοιλάδα, μᾶς ἐπροξένησαν ἐντύπωσιν ὅπως διαφόρον τῶν ὠραίων νήσων ὅσας εἴχομεν προηγουμένως ἐπισκεφθῇ. Ὁ Νίκος ἰδίως συνησθάνθη τὴν διαφορὰν. Ἡ μέχρι τῆς ὥρας ἐκείνης εὐθυμία του διεκόπη.

— Ἀγριον μέρος, ἔλεγε. Δὲν μοῦ ἀρέσει.

Ἦτο ἄγριον ἀληθῶς. Ὁ κόλπος ἔκειτο πρὸς ἀνατολάς. Δεξιόθεν, δηλαδὴ πρὸς νότον, τὸ βουνὸν ἀνυψούμενον ἀπέληγεν εἰς κρημνὸν φοβερόν, βυθιζόμενον κατὰ κάθετον εἰς τὴν θάλασσαν. Τὸ τεράστιον ἐκεῖνο ἀκρωτήριον ἐνέπνεε τρόμον. Βλέπων τὰ σκοτεινὰ ἀπότομα πλευρά του ἀνελογιζόμεν ἀκουσίως πόσα ἀρά γε πλοῖα συνετρίβησαν ἐκεῖ, πόσαι ὑπάρξεις ἐσβέσθησαν εἰς τὰ νερὰ τὰ ὅποια ἐμαύριζεν ἡ σκιά του!

Πρὸς βορρᾶν, εἰς τὴν ἀπέναντι πλευράν τοῦ κόλπου, ἡ σειρὰ τῶν λόφων κατέβαινε πρὸς τὴν θάλασσαν διὰ γραμμῆς ὀλιγώτερον ἀποκρήνου. Πρὸς τὰ ἄκρα τῆς δὲ ἐστεφανοῦτο ὑπὸ βράχου κωνοειδοῦς, ἐπὶ τοῦ ὁποίου διεκρίνοντο εἰσέτι, φωτιζόμενοι ὑπὸ τῆς δειλῆς, οἱ τοῖχοι τῶν οἰκιῶν τῶν ἀπαρτιζουσῶν τὸ Κάστρον, τὴν πρωτεύουσιν τῆς νήσου.

Κάτωθι τοῦ Κάστρου, εἰς τὸν αἰγιαλόν, δύο τρεῖς ταπειναὶ οἰκοδομαὶ ἀπετέλουν τὴν Σκάλαν, τὸ ἐπίνειον τῆς νήσου.

Ἐκεῖ ἀπεβιβάσθημεν καὶ ἐσυμφωνήσαμεν μεθ' ἐνὸς ἀγωγιάτου νὰ μᾶς μεταφέρῃ εἰς τὸ Κάστρον, εἰς τοῦ Κυρίου Μελέτη.

Ἐντοῦτοις, μέχρις οὐ γέινωσι ὅλα ταῦτα, ἡ νύξ εἶχεν ἐπέλθει ἐντελῶς, ἡ δὲ ἀνάβασις ἐγένετο ἐντὸς πυκνοῦ σκότους. Κατ' ἀρχὰς ἡ ὁδὸς ἦτο ὀπωσοῦν ὁμαλὴ, ἀλλὰ καθόσον ἀπεμακρυνόμεθα τῆς Σκάλας ὁ ἀνήφορος ἐγένετο τραχύτερος. Τὰ κτήνη ἐβάδιζον ἀσφαλῶς καὶ ἀπροσκόπως, ἀκολουθοῦμενα ἀπὸ τὸν ἀγωγιάτην. Κίνδυνος βεβαίως οὐδεὶς ὑπῆρχε. Καὶ ὅμως, τὸ δύσβατον τοῦ ἐδάφους, τὸ περιβάλλον ἡμᾶς σκότος, οἱ κρημοὶ τοὺς ὁποίους ἐξαίφνης ἐβλέπομεν προβάλλοντας ἐνώπιόν μας εἰς τοὺς ἐλιγμούς τοῦ ἀνηφόρου, ἡ ἐρημία, τὰ πάντα ὁμοῦ συνέστελλον πῶς τὴν καρδίαν. Καθ' ὅλον τὸν δρόμον δὲν ἀντηλλάξαμεν λέξιν μὲ τὸν Νίκον. Τὴν σιωπὴν διέκοπτε μόνος ὁ κρότος τῶν πετάλων τῶν ἡμιόνων μας, καὶ αἱ ἄγριαι ποῦ καὶ ποῦ κραυγαὶ τοῦ ἀγωγιάτου, παροτρύνοντος τὰ ζῶα του.

Ἐπὶ τέλους εἰσῆλθομεν ἐντὸς τοῦ Κάστρου.

Τὰ Κάστρα ταῦτα ἐκτίζοντο, ὡς γνωστόν, ἐπὶ ἀπροσίτων κορυφῶν ὅτε οἱ κάτοικοι τῶν νήσων ἦσαν ἐκτεθειμένοι εἰς τὰς προσβολὰς τῶν πειρατῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ εἰς τὰς τῶν διωκτῶν τῶν πειρατῶν. Ἦσαν δὲ ἀληθῆ φρούρια. Τείχη δὲν εἶχον, ἀλλ' αἱ οἰκίαι τῆς ἐξωτερικῆς σειρᾶς συνεχόμεναι ἀπετέλουν κυκλοτερές περιτείχισμα, διακοπτόμενον εἰς ἓν ἢ πλεῖον μέρη, τὰ ὅποια ἐκλείοντο διὰ πύλης. Τὴν σήμερον ἡ πύλη ἐξέλιπεν, ἐκλειψάσης εὐτυχῶς καὶ τῆς ἀνάγκης προφυλάξεως καὶ ἀμύνης.

Διὰ τῆς ἀνοικτῆς τῶν ταύτης πύλης τὰ Κάστρα ἤρχισαν βαμνηδὸν νὰ ἐκκενοῦνται. Οἱ

κάτοικοι των καταβαίνουν εἰς νέους συνοικισμούς ἀνεωτέρους καὶ εὐρυχωροτέρους, παρὰ τὸν αἰγιαλόν, μετ' ὀλίγας δ' ἔτι γενεάς τὰ παλαιὰ τῶν νήσων Κάστρα θὰ μετασχηματισθῶσιν εἰς μεσαιωνικὰ ἐρείπια. Τότε καὶ ἡ πρωτεύουσα τῆς νήσου, εἰς τὴν ὁποῖαν μετὰ τοσοῦτου κόπου καὶ φόβου ἀνηρχόμεθα κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα, θὰ μετατοπισθῇ ἐπίσης εἰς τὸ μικρὸν ἡδὴ ἐπίνειόν της, τὴν Σκάλαν.

Ἄμα εἰσῆλθομεν εἰς τὰς στενάς τοῦ Κάστρου ὁδοῦς, ὁ ἀγωγιάντης προηγηθεὶς ἔλαβε τὸ προπορευόμενον τῶν κτηνῶν ἐκ τοῦ περὶ τὸν λαϊμὸν τοῦ σχοινίου καὶ μετὰ τινα βήματα ἐστάθη ἐνώπιον μεγάλης οἰκίας, τῆς ὁποίας ἔκρουσε βαρεῶς τὴν θύραν.

Σκότος πανταχοῦ, καὶ εἰς τὴν ὁδὸν καὶ εἰς τὰ κλειστὰ παράθυρα τῶν πέριξ οἰκιῶν.

Ἐπεξέυσμεν τότε καὶ ἡμεῖς. Κρατῶν τὴν συστατικὴν εἰς χεῖρας, ἐπερίμενα ἐνώπιον τῆς θύρας, ὅπισθεν τοῦ ἀγωγιάντου, σκεπτόμενος ὅτι ἦτο μεγάλη ἡ ἀδιακρισία τοῦ νὰ διαταράξωμεν εἰς τοιαύτην ὥραν τὴν ἡσυχίαν ἀνθρώπων ἀγνώστων, οἱ ὅποιοι οὔτε κἂν μᾶς ἐπερίμενον. Ἀλλὰ πῶς ἄλλως νὰ γείνη; Ξενοδοχεῖον δὲν ὑπῆρχε· προτοῦ ἀρχίσωμεν τὴν ἀνάβασιν ἐξέφρασα τὴν ιδέαν τοῦ νὰ διανυκτερεύσωμεν εἰς τὸ καφενεῖον τῆς Σκάλας, ἀλλ' ὁ ἀγωγιάντης ἐξανέστη.—Πῶς γίνεται! Τί θὰ πῇ ὁ Κύριος Μελέτης!

Ἄλλως, δὲν ἐφантаζόμην, ὅτι θὰ διαρκέσῃ τόσην ὥραν ἡ ἀνάβασις. Καὶ ὁ Νίκος δὲ ἐπέμεινε ν' ἀναβῶμεν εἰς τὸ Κάστρον, διατεινόμενος ὅτι δῆθεν εἶχε ἀνάγκην νὰ καλοκοιμηθῇ εἰς κλινὴν ἀνθρωπινήν, ἐνῶ βεβαίως μόνον καὶ μόνον τὰς συστάσεις τῆς μητρὸς μου εἶχε κατὰ νοῦν. Ὅπως δὲ ἦτοτε, ἀφοῦ ἀπαξ εὐρισκόμεθα εἰς τὸ Κάστρον, ἔπρεπε νὰ ζητήσωμεν κάπου φιλοξενίαν, πανταχοῦ δὲ θὰ ἐγινόμεθα πρόξενοι τῆς αὐτῆς ἀνησυχίας, χωρὶς νὰ εἴμεθα τοῦλάχιστον ἐφωδιασμένοι μὲ συστατικὴν ἐὰν ἐκρούομεν ἄλλην θύραν. Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ διαταράξωμεν τὸν Κον Μελέτην καὶ κατὰ μέρος ἡ ἐντροπή.

Ἐπὶ τέλους ἠκούσθησαν βηματισμοὶ εἰς τὴν αὐλὴν καὶ ἡ θαρεῖα τῆς οἰκίας θύρα ἠνοιχθῇ ὑπὸ γραΐας ὑπηρετρίας κρατούσης λύχρον, διὰ τοῦ ὁποίου ἐφώτισε τὸ πρόσωπον τοῦ ἀγωγιάντου καὶ τὸ ἰδικόν μου.

Ὁ Νίκος παρέκει, ψηλαφῶν εἰς τὰ σκοτεινά, κατεγίνετο νὰ ἐξακριβώσῃ ἐὰν ἦσαν σῶα τὰ πράγματά μας καὶ ἀνελλιπῇ ἐπὶ τῶν ὤμων τῶν ἡμιόνων.

Ἡ γραΐα, κρατοῦσα τὸν λύχρον τῆς ὑψηλῆς, μὲ παρατῆρει μὲ βλέμματα ἐκφράζοντα ἀπορίαν.

— Σὰς ἦλθαν ξένοι, ὑπέλαβεν ὁ ἀγωγιάντης παραβῶν τὴν ἐρώτησίν της.

— Παρακαλῶ, εἶπα, δόσε τὸ γράμμα τοῦτο

εἰς τὸν Κύριον Μελέτην. Δὲν ἐπιθυμοῦμεν νὰ τὸν ἀνησυχίσωμεν ἀπόψε. Τοῦ λόγου του, ἐπρόσθεσα δεικνύων τὸν ἀγωγιάντην, θὰ μᾶς εὕρῃ κανέν μέρος ὅπου νὰ περάσωμεν τὴν νύκτα.

Ἡ γραΐα λαβοῦσα ἐν σιωπῇ τὴν ἐπιστολήν, κατέθεσε τὸν λύχρον καταγῆς, ἐντὸς τῆς αὐλῆς, καὶ ἔδραμε πρὸς τὴν κλίμακα.

— Περάσετε μέσα, εἶπεν ὁ ἀγωγιάντης, βέβαιος ἐκ προοιμίων περὶ τῆς προθύμου δεξιότητος.

Καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὰ ζῶα τοῦ ἐβοήθει τὸν Νίκον εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν πραγμάτων μας.

Δὲν ἐπέρασα μέσα, περιμένων ἐπισημοτέραν πρόσκλησιν. Δὲν ἐπερίμενα δὲ πολὺ. Ἡ κλίμαξ ἠκούσθη τρίζουσα ὑπὸ βήματα ἀνδρικά. Ὁ Κος Μελέτης ἀκολουθοῦμενος ὑπὸ τῆς γραΐας ὑπηρετρίας, κατέβαινε πρὸς ὑποδεξιῶσιν μας.

— Καλῶς ὠρίσατε, καλῶς ὠρίσατε!

Καὶ μοὶ ἔτεινε τὴν φιλόξενον χεῖρα.

Ἐπανελάβα δειλῶς τοὺς περὶ ξενοδοχείου ἡ καφενεῖου ὑπαινιγμούς, ζητῶν συγγνώμην διὰ τὸ ἀκατάλληλον τῆς ὥρας κατὰ τὴν ὁποῖαν ἐμφανιζόμεθα, ἀλλ' ἐκεῖνος, χωρὶς κἂν νὰ μὲ ἀποκριθῇ, ἐξῆλθεν εἰς τὴν ὁδὸν πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ ἀγωγιάντου.

— Ποῖος εἶν' ἐκεῖ; ἠρώτησεν εἰς τὰ σκοτεινά.

— Ἐγώ, ἀφέντη.

— Ἐσὺ Γεώργη, ἐπανελάβεν ὁ Κος Μελέτης, ἀναγνωρίσας τὸν ἀγωγιάντην ἐκ τῆς φωνῆς. Φώναξε τὸν Παντελῆν νὰ σὲ βοηθήσῃ καὶ ν' ἀναιβάσῃ τὰ πράγματα.

Καὶ ταυτοχρόνως ἔκραξε δυνατὰ:

— Παντελῆ, Παντελῆ!

— Ποῖος εἶναι ὁ ἄλλος ἐκεῖ; ἐπρόσθεσε, διακρίνας ἐντὸς τοῦ σκότους τὴν μορφήν τοῦ Νίκου.

Ὁ Κος Μελέτης, προδήλως, δὲν εἶχε ἀναγνώσει τὴν συστατικὴν τοῦ καθηγητοῦ καὶ δὲν ἦτο προητομασμένος διὰ τὴν ἐμφάνισιν καὶ δευτέρου ξένου. Ἀλλ' οὐδεμίαν ἐκπληξιν ἐφάνερωσεν ὅτε, ἀντὶ τοῦ ἀγωγιάντου, ἀπεκρίθη ἐγὼ εἰς τὴν ἐρώτησίν του.

— Εἶναι ὁ ἐξάδελφός μου, Κύριε Μελέτη, ὁ Κύριος Μαιμᾶς.

Ὁ Νίκος, παραιτήσας ἐπὶ τέλους τὰς ἐρεύνας του, ἐπλησίασε καὶ ἐχαίρετσε τὸν γέροντα, ὅστις χωρὶς νὰ τὸν καλοβλέπῃ ἔθλιψε τὴν χεῖρά του, ἐπαναλαβὼν τὰ φιλόξενά του «Καλῶς ὠρίσατε».

Ἐν τούτοις ἡ θύρα μικροῦ παραπλεύρου οἰκήματος ἠνοιχθῇ καὶ νέος χωρικός, ἡμικοιμισμένος εἰσέτι, ὁ Παντελῆς, ἦλθε νὰ δώσῃ χεῖρα βοηθείας εἰς τὸν ἀγωγιάντην.

— Ὅρισατε ἐπάνω, κύριοι, μᾶς εἶπεν ὁ οἰκοδεσπότης, ἀφοῦ ἔδωκε τὰς ὁδηγίας του εἰς τὸν Παντελῆν. Ὅρισατε.

Καὶ προπορευθεὶς εἰσῆλθεν ἐντὸς τῆς εὐρείας

αὐλῆς, εἰς τὸ βάθος τῆς ὁποίας, ἐπὶ τῆς τελευταίας βαθμίδος τῆς κλίμακος, ἵστατο μορφὴ γυναικεία κρατοῦσα λύχον εἰς χεῖρας.

— Ἡ κόρη του, εἶπα κατ' ἑμαυτόν.

Δὲν ἐβράδυνα νὰ ἴδω ὅτι ἐλανθάσθην. Τὸ ἀμυδρὸν τοῦ λύχνου φῶς ἐντὸς τῆς μεγάλης ἐκείνης σκοτεινῆς αὐλῆς καὶ ἡ εὐσταλὴς τῆς γυναικὸς μορφὴ ἐδικαίουν τὸ λάθος μου.

— Ἡ ἀδελφή μου, εἶπεν ὁ Κος Μελέτης. — Σοφία, δός μου νὰ φέξω.

Καὶ λαβὼν τὸν λύχνον ἤρχισε ν' ἀναβαίνει, ἐνῶ ἡ Κυρία Σοφία μᾶς ἐθλίψε τὰς χεῖρας μὲ πολλὰ καὶ αὐτὴ «Καλῶς ὥρισατε».

Ἐπεμείναμεν ἀμφοτέρω ἡ προηγηθῇ ἡ Κα Σοφία καὶ τὴν ἠκολουθήσαμεν. Ἀτυχῶς ὁ Νίκος, ὅστις ἤρχετο τελευταῖος, ἐσκόνταψεν εἰς τὴν πρώτην βαθμίδα τῆς κλίμακος καὶ ἔπεσεν. Ἀνηγέρθη ἀμέσως, προτοῦ ὁ Κος Μελέτης προφθάσῃ νὰ στρέψῃ πρὸς ἡμᾶς τὸ φῶς τοῦ λύχνου του. Τὸ πρᾶγμα δὲν εἶχε σημασίαν, ἀλλ' ἐγνώριζα πόσον ὁ Νίκος ἦτο προληπτικός, καὶ συνδέσας τὸ πάθημά του τοῦτο μὲ τὰς πρώτας ἐντυπώσεις του, ἀφότου προσωρμίσθημεν ἐντὸς τοῦ ἀγρίου τῆς νήσου λιμένος, καὶ μὲ τὴν σιωπὴν του καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἀναβάσεως, ἀνελογιζόμεν ὅτι δὲν θὰ εἶναι οὐδαμῶς εὐχαριστημένος ὁ ἐξάδελφός μου.

Ἀνελθόντες εἰς τὸ ὑπερῶν διεσταυρώσαμεν, βαδίζοντες κατὰ τὴν αὐτὴν σειρὰν ὁ εἰς κατόπιν του ἄλλου, αἰθουσαν εὐρυτάτην, πλήρη ἐπίπλων παλαιῶν, καὶ εἰσῆλθομεν εἰς δωμάτιον σκοτεινόν, τοῦ ὁποίου τὰς τρεῖς πλευρὰς κατεῖχε σοφᾶς τουρκικῆς.

— Καθίσατε, Κύριοι, εἶπεν ὁ οἰκοδεσπότης, ἀποθέτων τὸν λύχνον ἐπὶ τῆς παρὰ τὴν θύραν τραπέζης, ἐνῶ ἡ Κυρία Σοφία σκιάζουσα τὸ φῶς τοῦ λύχνου διὰ τῶν νώτων της, μᾶς ἐζήτει ἐκ προοιμίων συγχώρησιν διὰ τὴν λιτότητα τοῦ δείπνου, τὸ ὅποιον θὰ μᾶς ἐτοιμάσῃ ἐκ τοῦ προχείρου. Μετὰ κόπου τὴν ἔπεισα ὅτι γευματίσαντες πρὸ ὀλίγου ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου, δὲν εἴχομεν ἀνάγκην τροφῆς ἀλλὰ μόνον ὕπνου.

Ἡ Κυρία Σοφία ἀπεσύρθη.

Ὁ Κος Μελέτης ἐφαίνετο νυστάζων, καὶ ἡμεῖς δὲ ἡμεθα κατάκοποι, ὥστε ἡ συνδιάλεξις ἦτο βεβιασμένη μᾶλλον, ἀλλ' οὐχ ἥττον ἡρώτα ὁ γέρων περὶ τῆς υγείας καὶ τῆς οἰκογενείας τοῦ καθηγητοῦ, περὶ τῶν τῆς περιοδείας μας, καὶ ἀπεκρινόμεν ἡμεῖς ὅπως καλλίτερα ἡδυνάμην. Ὁ Νίκος καθήμενος εἰς τὴν σκοτεινότεραν γωνίαν τοῦ σοφᾶ δὲν ὠμίλει. Δὲν εἶχε διάθεσιν ὁ ἄνθρωπος.

Ἐν τούτοις ἐξω, εἰς τὴν αἴθουσαν, ἤκούοντο τὰ βαρέα βήματα τοῦ Παντελῆ καὶ αἱ συρταὶ ἐμβάδες τῆς Κας Σοφίας. Ἀνεβιβάζοντο τὰ κιβώτιά μας, μετεκινούντο ἐπιπλα, ἕως καὶ καρ-

φία ἤκουον νὰ καρφώνονται ἐπὶ τῶν τοίχων. Ἡ οἰκία ἔγινε ἀνάστατος ἐξ αἰτίας μας. Ἀλλ' ὅμως οὐδεὶς κρότος ἐμαρτύρει τὴν παρουσίαν τῆς θυγατρὸς τοῦ οἰκοδεσπότη. Ἡ δεσποινὶς Μελέτη οὔτε ἤκούετο, οὔτε ἐφαίνετο.

Ὁ μεταξὺ τοῦ γέροντος καὶ ἐμοῦ διάλογος ἐκινδύνευε νὰ παύσῃ ὀλοσχερῶς ὅτε ἡ γραῖα ὑπηρέτρια, ἐπικαίρως ἐλθοῦσα, ἔφερε δίσκον περιέχοντα, ἐκτὸς τοῦ γλυκοῦ καὶ τοῦ καφέ, ζυμαρικὰ καὶ ἀμύγδαλα καὶ σῦκα. Ἡ Κα Σοφία δὲν ἠνείχετο νὰ μὴ πάρωμεν τίποτε μέχρι τῆς αὔριον. Τὸ κατ' ἐμὲ δὲν ἐπέδειξα ἐπιμονὴν οὔτε ἀκαταδεξίαν. Ἀλλ' ὁ Νίκος, ἐξακολουθῶν νὰ σιωπᾷ εἰς τὴν γωνίαν του, δὲν ἠθέλησε νὰ γευθῇ τίποτε ἐκ τῶν προσφερομένων.

Μετ' ὀλίγα λεπτὰ εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον ἡ Κα Σοφία.

— Ἐὰν ἀγαπᾶτε ν' ἀναπαυθῆτε, εἶπε, εἶναι ἐτοιμον τὸ δωμάτιόν σας. Θὰ κακοπεράσετε αὐτὴν τὴν νύκτα, ἀλλὰ νὰ μᾶς συμπαθήσετε. Αὔριον τὰ οἰκονομοῦμεν καλλίτερα.

— Σὰς ἐγγυῶμαι, κυρία μου, ἀπεκρίθη ὅτι θὰ κοιμηθῶμεν περίφημα.

Καὶ λαβὼν τὸν λύχνον ἀπὸ τὴν τράπεζαν, προτοῦ ἐκείνη προφθάσῃ νὰ τὸν λάβῃ, τὴν ἠκολούθησα. Ὁ Νίκος ἤρχετο κατόπιν μου καὶ τελευταῖος ὁ Κος Μελέτης.

Γ'

Τὸ δωμάτιον εἰς τὸ ὅποιον ἡ Κα Σοφία μᾶς ὠδήγησεν, ἐκ πρώτης ὀψεως καὶ μεθ' ὅλην τὴν γενομένην εἰς τὰ ἐν αὐτῷ μεταβολήν, ἐφαίνετο νέας γυναικὸς κοιτῶν. Τὸ διατὶ δύσκολον νὰ τὸ διασαφίσω, ἀλλ' ἀμέσως ἐνόησα ὅτι μᾶς παρεχωρήθη τὸ δωμάτιον τῆς θυγατρὸς τοῦ Κου Μελέτη. Ἐννοεῖται ὅτι δὲν ἐτόλμησα νὰ ἐκφράσω τὰς περὶ τούτου σκέψεις μου ἐνώπιον τοῦ πατρὸς καὶ τῆς θείας τῆς νέας.

Ἐκατέρωθεν τοῦ παραθύρου, πρὸς μὲν τὰ δεξιὰ ἔκειτο κλίνη σιδηρὰ ἀπλουστάτη ἀλλ' ἀποπνεύουσα παρθενικόν τι ἄρωμα, ἀριστερόθεν δὲ ὑπῆρχεν ἄλλη κλίνη, στηθεῖσα ἐκ τοῦ προχείρου εἰς τρίποδα. Ὅτι δὲ ἐστήθη ἐκεῖ, χάριν τῆς περιστάσεως, ἐμαρτύρουν τὰ ὅπισθεν αὐτῆς ἔχνη τοῦ ἐρμαρίου, τὸ ὅποιον ἐξώσθη τοῦ δωματίου ὅπως τοποθετηθῇ ἡ κλίνη.

— Πῶς θὰ μοιρασθῆτε τὰς κλῖνας; εἶπε μειδιῶν ὁ γέρων, ἐνῶ ἡ ἀδελφή του ἔρριπτε περὶ αὐτὴν τὸ βλέμμα διὰ νὰ ἴδῃ μὴ λείπη ἢ μὴ ἐλυσμονήθη τι.

— Θὰ ρίψωμεν κλῆρον, ἀπεκρίθη γελῶν. Ἀλλως δὲ καὶ αἱ δύο φαίνονται ἐξαίρετοι καὶ δὲν θὰ μαλλώσωμεν μὲ τὸν Νίκον.

Ἀμα ἐπρόφερα τὸ ὄνομα τοῦ ἐξαδέλφου μου, ἡ Κυρία Σοφία ἐστράφη διὰ μιᾶς πρὸς αὐτόν.

Ὁ Νίκος ἔστατο εἰς τὸ πλευρόν μου, ὁ δὲ λύχνος τὸν ὁποῖον ἐκράτουν τὸν ἐφώτιζε κατὰ πρόσωπον. Ἀφ' οὗτο ἐφθάσαμεν ἔμεινεν εἰς τὴν σκιάν πάντοτε. Τότε πρῶτον ἔβλεπε τὰ χαρκτηριστικά του ἡ Κα Σοφία.

Ἡ ὄψις τῆς ἡλλοιώθη ἅμα τὸν εἶδε. Ἐφαίνετο ὡς ἐμβρόντητος. Ἡ ἐκφρασίς τῆς ἦτο ἀληθὲς εἰκὼν τοῦ τρόμου. Μὲ τὰς δύο χεῖρας τεταμένας πρὸς τὸν Νίκον, τὰ δάκτυλα διεσταλμένα, τὰ χεῖλη ἡμιανοικτά, ἄφωνος, ὠχρά, μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀτενῶς προσηλωμένους εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Νίκου, ἐβάδιζε κλονιζομένη πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ἐκάθισεν, ἡ μᾶλλον κατέπεσεν ἐπὶ ἐνὸς καθίσματος.

Ἐτρόμαξα! Ὁ λύχνος παρ' ὀλίγον νὰ πέσῃ ἐκ τῆς χειρός μου.

Ὁ Κος Μελέτης ἔδραμε πρὸς τὴν ἀδελφὴν του καὶ ἤρπασε τὴν χεῖρά της.

— Τί ἔπαθες; Τί ἔχεις Σοφία;

Δὲν ἀπεκρίθη ἐκείνη. Ἐμεινεν ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ τρόμου. Ὁ Κος Μελέτης, ἀκολουθῶν τὴν διεύθυνσιν τοῦ βλέμματός της ἐστράφη πρὸς τὸν Νίκον, τὸν ὁποῖον τότε πρῶτον ἔβλεπε καὶ ἐκεῖνος εἰς τὸ φῶς.

Ἡ ὄψις τοῦ γέροντος δὲν ἐξέφρασε τὸν τρόμον ὡς ἡ τῆς ἀδελφῆς του, ἀλλὰ μετ' ἐκπλήξεως προφανοῦς παρετήρει καὶ οὗτος τὸν Νίκον.

Ἐστράφην τότε καὶ ἐγὼ πρὸς τὸν ἐξάδελφόν μου. Ὁ δυστυχὴς ἐφαίνετο ὡς ἄνθρωπος μὴ γνωρίζων τί νὰ ὑποθέσῃ, τί νὰ σκεφθῇ καὶ τί νὰ εἴπῃ. Τὰ ἐπ' αὐτοῦ στηλωμένα τριπλᾶ ζεύγη ὀφθαλμῶν, ἐν μέσῳ τῆς νεκρικῆς ἐκείνης σιωπῆς, τὸν ἐτάραξαν, τὸν ἐφόβισαν καὶ ἐπὶ τέλους τὸν παρώργισαν.

— Δὲν μοῦ λέγετε, ἀνεφώνησε, τί σημαίνει τοῦτο;

Ἡ ἐκφώνησίς του ἐπέφερε σωτήριο ἀποτέλεσμα. Ἡ φωνὴ του διέλυσεν, οὕτως εἰπεῖν, τὰ μάγια ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῶν ὁποίων διετέλει ἡ ἀδελφὴ τοῦ Κου Μελέτη. Ἀνέπνευσε βαθέως στενάχασα, αἱ χεῖρες ἔπεσαν ἐπὶ τῶν γονάτων της, οἱ ὀφθαλμοὶ της ἐκλείσθησαν, τὸ αἶμα ἀνῆλθεν εἰς τὰς παρειάς της, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο εἰσεῖν νὰ προσφέρῃ λέξιν.

Ὁ Κος Μελέτης ἔλαβεν ἀντ' αὐτῆς τὸν λόγον.

— Συγχωρήσατε παρακαλῶ, κύριοι, τὴν ἀδελφὴν μου καὶ ἐμὲ δι' αὐτὴν τὴν ἀπρεπῆ ἔνδειξιν τῆς ἐκπλήξεώς μας. Τὸ ἀληθὲς εἶνε ὅτι ὁ Κος Μαίμας ὑμιοῖάζει τόσον ἕνα νέον, ὁ ὁποῖος... τὸν ὁποῖον πρὸ ἐτῶν πολλῶν δὲν εἶδομεν, ὥστε ἡ ἀδελφὴ μου... Σὰς ἐντρέπομαι ἀληθῶς, Κύριε Μαίμα... Σοφία, τί θὰ λέγουν οἱ Κύριοι! Καληνύκτισέ τους.

Ἡ κυρία Σοφία ἠγέρθη, ἐπροσπάθησεν εἰς μάτην νὰ προσφέρῃ καταληπτάς τινας λέξεις ἀ-

πολογουμένη, μᾶς ἐκαληνύκτισε, χωρὶς ὅμως νὰ μᾶς δώσῃ τὴν χεῖρα, καὶ ἐξῆλθε τοῦ δωματίου.

Ὁ Κος Μελέτης ἔμεινεν ὀλίγα εἰσέτι λεπτὰ μεθ' ἡμῶν, προσπαθῶν νὰ διασκεδάσῃ τὴν δυσάρεστον ἐντύπωσιν τὴν ὁποίαν ἐπροξένησεν εἰς τὸν Νίκον ἡ ἐκστασις τῆς ἀδελφῆς του. Ἀλλὰ, μολονότι ὁ ἐξάδελφός μου ἀπεκρίνετο μὲ τὴν ἀπαιτουμένην εὐγένειαν, ὁ γέρον ἐνόησεν ὅτι τὸ καλλίτερον ἦτο ν' ἀφήσῃ τὸ πρᾶγμα νὰ παρέλθῃ καὶ νὰ λησμονηθῇ ἀφ' ἑαυτοῦ, ὥστε, χωρὶς νὰ παρατείνῃ τὴν συνδιάλεξιν, μᾶς ἠύχθη καλὸν ὕπνον καὶ μᾶς ἀφῆκε μόνους.

Ἐνῶ ἦνοιγεν ἐξερχόμενος τὴν θύραν τοῦ δωματίου, εἶδα ἔξω εἰς τὴν αἵθουσαν τὴν ἄκραν τοῦ φορέματος τῆς Κα Σοφίας. Ἐπερίμενε τὸν ἀδελφόν της. Ἐκλείσα τὴν θύραν μετὰ σπουδῆς. Ἐφοβήθη μὴ τὴν ἴδῃ καὶ ὁ Νίκος.

Διατὶ καὶ πόθεν ἡ τοιαύτη μου μέριμνα, καὶ ἐγὼ δὲν ἤξεύρω. Ἀλλ' ὁ Νίκος εἶχεν ἐπίσης ἴδει τὴν ἄκραν τῆς ἐσθῆτος καὶ, δραμὼν ἀκροποδητὴ πρὸς τὴν θύραν, ἔκυψε καὶ προσεκόλλησε τὸν ὀφθαλμόν του εἰς τὴν κλειθρίαν. Ἠγανάκτησα διὰ τὸ ἄτοπον τῆς πράξεως καὶ ἐπροσπάθησα νὰ τὸν ἀποσύρω ἐκεῖθεν, ἀλλ' ἦτο στερεὸς ὡς βράχος. Δὲν ἐτόλμων νὰ τὸν ἐπιπλήξω ὑψὼν τὴν φωνήν, διότι ἤκουα ἔξω τὸν ψιθυρισμὸν τῶν δύο ἀδελφῶν. Τί ἔλεγον;

Τὸ ἐξομολογοῦμαι πρὸς αἰσχρὸς μου ἡ περιέργεια ὑπερέβαλε τὴν χρηστοθήϊαν. Ἐπλησίασα καὶ ἐγὼ τὸ αὐτίον μου εἰς τὴν χαραμίδα τῆς θύρας.

— Νὰ μὴ τὸν ἴδῃ ἡ Ἑλένη, ἐπιθύριζεν ἡ Κα Σοφία. Δι' ὄνομα Θεοῦ, νὰ μὴ τὸν ἴδῃ! Θ' ἀποθάνῃ!

— Σιωπὴ! ἐπιθύρισε ὁ Κος Μελέτης.

— Ὁ ἴδιος, ἀπαράλλακτος! Ὡσὰν νὰ ἐβρουκολάκισε!

— Σιωπὴ, ἐπανελάθεν ὁ γέρον, καὶ ἀπεμακρύνθησαν ἀμφότεροι.

Ὁ Νίκος ἀνωρθώθη. Ἦτο κατακόκκινος.

— Τὴν ἤκουσες, εἶπε. Μ' ἐπῆρε διὰ βρυκόλακα!

Καὶ ἀπεπειράθη νὰ γελάσῃ. Ἦτο ἄγριος ὁ βεβιασμένος ἐκεῖνος γέλωτος του.

— Ἠσύχασε, ἀδελφέ, δὲν εἶπε τοῦτο. Ἀλλὰ, ἐπρόσθεσα, καὶ ἂν τὸ εἶπε, καλὰ ἔκαμε, διὰ νὰ μάθῃς ἄλλην φορὰν νὰ γίνεσαι ὠτακουστής!

Ὡτακουστής δὲν ἔγινε μόνος ὁ Νίκος, ἀλλὰ, καθὼς συνήθως συμβαίνει, ἀντὶ τοῦ νὰ ἐπιπλήξω τὸν ἑαυτόν μου ἐπέρριπτα εἰς ἐκεῖνον τὸ σφάλμα. Ὅπως δὴποτε ἡ ὥρα δὲν ἦτο κατάλληλος διὰ μαθήματα ἠθικῆς. Τούλάχιστον ὁ Νίκος οὔτε ἀκρόασιν οὔτε ἀπόκρισιν ἔδωκεν εἰς τοὺς λόγους μου, ἀλλὰ μὲ τόνον φωνῆς μὴ ἐπιδεχόμενον συζήτησιν,

— Νὰ φύγωμεν, εἶπε. Νὰ φύγωμεν ἀπ' ἐδῶ μίαν ὥραν ἀρχήτερα!

— Καλά, Νίκο! Τώρα νὰ φύγωμεν δὲν εἶναι δυνατόν. Ἄς περάσωμεν τὴν νύκτα καὶ αὐριον βλέπομεν. Ἄς πλαγιαίσωμεν τώρα.

— Νὰ πλαγιαίσωμεν! ποῦ ὕπνος;

Μετὰ κόπου καὶ μόχθου τὸν ἔπεισα, ὅχι νὰ κοιμηθῇ, ἀλλὰ νὰ ἐκδυθῇ καὶ νὰ ἐξαπλωθῇ εἰς τὸ στρώμα, διὰ νὰ δώσω δὲ τὸ καλὸν παράδειγμα, ἤρχισα νὰ ἐκδύωμαι. Ἀνεφύη τότε νέον ζήτημα: Εἰς ποίαν κλίνην θὰ κοιμηθῶ ἐγώ. Ἡ θάλα νὰ λάβῃ ἐκεῖνος τὴν σιδηρᾶν, διότι ἐφοβούμην μὴ αἱ σανίδες τῆς ἄλλης χορεύουσαι τὴν νύκτα ἐπάνω εἰς τὰ τρίποδά των δώσωσι νέαν ἀφορμὴν ταραχῆς εἰς τὰ ἀρκοῦντως ἤδη τεταραγμένα νεῦρά του. Ἀλλ' ὁ Νίκος δὲν ἐπείθετο. «Ἐγώ, ὁ εἰς ἀνάρρωσιν, ἔπρεπε νὰ λάβω κατοχὴν τῆς καλλιτέρας κλίνης, καὶ τί θὰ ἔλεγεν ἡ μήτηρ μου, καὶ ἐπὶ τέλους χρεωστῶ νὰ τὸν ὑπακούω διότι ἦτο μεγαλύτερος.» Ἐνέδωσα διὰ νὰ δοθῇ πέρας εἰς τὴν συζήτησιν, ἀφοῦ ὁμως τὴν παρεξέτεινα ἐπίτηδες ἐπὶ ἀρκετὴν ὥραν, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ δώσω νέαν διεύθυνσιν εἰς τὰς σκέψεις του. Ἐνόμισα δὲ ὅτι τὸ κατάρθωσα ἰδὼν αὐτὸν ἐπὶ τέλους ἐκθυλυκόνοντα τὰ κομβία του, καὶ ἤρχισα νὰ ἐλπίζω ὅτι θὰ κοιμηθῶμεν.

Ἀλλ' ἄγνοῦ ὑπὸ τίνος σκέψεως κινούμενος, ὁ εὐλογημένος, διέκοψεν αἴφνης τὰς πρὸς κατάκλισιν προετοιμασίας καὶ, ἀφοῦ πρῶτον ἐκλείδωσεν τὴν θύραν, ἐπέδωκεν εἰς λεπτομερεῆ ἐξέτασιν τῶν τοῦ δωματίου. Ἔως καὶ τὰς κρεμαμένας σινδόνας ἀνεσήκωσε διὰ νὰ ἴδῃ μὴ κρύπτεται τι ὑπὸ τὰς κλίνας. Ἀφοῦ δὲ ἠρεύνησεν τὰ ἐπὶ τοῦ πατώματος ἤρχισε νὰ ἐξετάζῃ καὶ τὰ ἐπὶ τῶν τοίχων. Παρηκολοῦθουν τὰς κινήσεις του ἐν σιωπῇ, μειδιῶν λάθρα διὰ τὴν ἀνησυχίαν του.

Ὑπεράνω τῆς κλίνης του ἐκρέμαντο ἐπὶ τοῦ τοίχου τρεῖς εἰκόνες· ἐν τῷ μέσῳ ἡ Παναγία, ἐκατέρωθεν δὲ ὁ ἅγιος Νικόλαος καὶ ὁ Ἀρχάγγελος Μιχαήλ. Κάτωθεν τῶν εἰκόνων ἦτο καρφωμένον ἐπὶ τοῦ τοίχου, διὰ τεσσάρων καρφίων ὀρειχαλκίων, ὕφασμα ἐπίμηκες κεντητόν. Ἐφαίνετο ὅτι ἐποποθετήθη ἐκεῖ πρὸς τιμὴν τῶν εἰκόνων ὑπὸ γυναικείας φιλαρέσκου χειρός. Τὸ κέντημα δὲν εἶχε τι τὸ ἀξιοπεριέργον, ἀλλ' ὁ Νίκος τὸ περιεργάζετο μετὰ πολλῆς προσοχῆς. Κρατῶν διὰ τῆς ἀριστερᾶς τοῦ λύχνου, ἀνεσήκωνε διὰ τῆς δεξιᾶς τὴν μεταξὺ τῶν καρφίων πλευρὰν τοῦ ὕφασματος βλέπων τὸ ὑπὸ τὸ κέντημα. Αἴφνης γονατίζει ἐπὶ τῆς κλίνης, πλησιάζει τὸν λύχνον εἰς τὸν τοῖχον καὶ κύπτει τὴν κεφαλὴν διὰ νὰ ἴδῃ καλλιτέρα. Ἐπειτὰ, χωρὶς νὰ προφέρῃ λέξιν, προσπαθεῖ διὰ τῶν δακτύλων ν' ἀποσπᾷ τὸ τοῖχου τὸ ἐπὶ τῆς κάτω γωνίας καρφίον.

— Τί κάμνεις ἐκεῖ; ἠρώτησα πλησιάζων.
Τὸ καρφίον δὲν ἀπεσπάτο εὐκόλως.

— Τί εἶναι αὐτά, Νίκο! Δὲν ἀρκεῖ ὅτι ὠτακουστοῦμεν, θ' ἀρχίσωμεν τώρα καὶ ν' ἀνοίγωμεν τοὺς τοίχους!

Ὁ Νίκος δὲν ἀπεκρίθη, ἀλλ' ἐξηκολούθησεν τὴν ἐργασίαν του. Τὸ καρφίον ἐνδίδον εἰς τὸν κλονισμόν τῶν δακτύλων τοῦ ἐχαλαρώθη βαθμηδὸν καὶ ἐξήχθη ἀπὸ τὸν τοῖχον καὶ ἀπὸ τὸ κέντημα. Ὁ Νίκος, γονατιστὸς ἐπὶ τῆς κλίνης, ἀνεσήκωσε μὲ τὴν μίαν χεῖρα τὸ ὕφασμα, φωτίζων διὰ τῆς ἄλλης τὰ ὑπ' αὐτό. Ὁ τοίχος ἦτο ζωγραφισμένος.

Ὁμολογῶ ὅτι, ὑπὸ τὴν πρόσφατον ἔτι ἐντύπωσιν τοῦ τρόμου καὶ τῶν ψιθυρισμῶν τῆς Κας Σοφίας καὶ τοῦ μυστηρίου τὸ ὁποῖον διέβλεπα ἀναγόμενον εἰς τὴν ἄγνωστον νέαν τῆς ὁποίας τὸν θάλαμον κατείχομεν, κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην τῆς νυκτός, ἐν τῷ μέσῳ τῆς σιωπῆς τῆς εὐρείας ἐκείνης ἀρχαίας οἰκίας, ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ λύχνου τρέμοντος εἰς τὴν χεῖρα τοῦ Νίκου, ὁμολογῶ ὅτι δὲν ἔβλεπον μὲ ψυχρὰν ἀδιαφορίαν τὴν ἐπὶ τοῦ τοίχου εἰκόνα, τὴν ὁποίαν μετὰ προφανοῦς δέους παρετήρει ὁ ἐξάδελφός μου.

Ἐντὸς περιθωρίου ἐκ σταυρῶν καὶ κρανίων μικρῶν, ἐναλλάξ συνδεομένων ἐν εἵδει ἀλύσεως, ἡ ζωγραφία παρίστανε κτίριον μικρόν, ὁποῖον τὰ ἐξοχικὰ παρεκκλήσιά μας. Ἀλλὰ δὲν ἐφαίνετο ἀπλοῦν παρεκκλήσιον. Ἦτο τάφος. Ἐπὶ τῶν δύο φύλλων τῆς θύρας του, ὑπὸ δύο σταυρούς, ὑπῆρχε διπλῇ στήλῃ ἐπιτυμβίου ἐπιγραφῆς, ἀλλ' ὡς ἐκ τῶν μικρῶν διαστάσεων, ὁ ζωγράφος μὴ δυνάμεν νὰ χαράξῃ τὰς λέξεις ἀπεμιμήθη ἀπλῶς τὴν παράστασιν τῶν ψηφίων. Ἐκατέρωθεν τῆς θύρας, ἐπὶ τῆς προσόψεως τοῦ μνημείου, ἦσαν ζωγραφισμένοι δύο μεγαλύτεροι σταυροί, ὑπὸ ἕκαστον δὲ τῶν σταυρῶν δύο ὁστὰ χιαστί, κάτωθεν τῶν ὁστῶν κρανίον, καὶ ὑπὸ ἕκαστον κρανίον ἐν ψηφίον κεφαλαῖον, ἀριστερόθεν Μ καὶ δεξιόθεν Ν.

Ἡ εἰκὼν δὲν ἦτο ἔντεχνος. Εἶχε ζωγραφισθῇ ἐπὶ τοῦ λείου ἐκεῖ τοίχου διὰ μελάνης, ὑπὸ χειρὸς οὐχὶ καθ' ὑπερβολὴν ἐμπείρου. Ἀλλ' ἡ ἀτέλεια αὐτῆς τῆς τέχνης ἐπηύξανε τὴν ἀγριότητα τοῦ ἀπεικονίσματος, ἰδίως περὶ τὴν παράστασιν τῶν δύο κρανίων. Τὰ ἄνισα ἀνοίγματα τῶν ὀφθαλμῶν εἰχόν τι τὸ ὑπὲρ φύσιν ἀποτρόπαιον. Αἱ γυναιὶ σιαγόνες διεστέλλοντο εἰς τρόπον ὥστε τὰ ἄνευ χειλέων ἐκεῖνα στόματα ἐφαίνοντο γελῶντα σατανικὸν γέλωτα. Γύρω γύρω δὲ, τὰ μεταξὺ τῶν σταυρῶν μικρὰ κρανία ἔβλεπον καὶ ἐκεῖνα μὲ τοὺς κενούς των ὀφθαλμούς καὶ ἐγέλων μὲ τὰ ἄσκαρκα στόματά των.

Ἡ εἰκὼν ἐνέπνεεν ἀληθῶς φρίκην!

Ὁ Νίκος δὲν ἠδύνατο ν' ἀποσπασθῇ ἀπὸ τὴν θέαν τῆς. Ἀλλὰ καὶ ἐγὼ μετὰ δυσκολίας ἐκურίευσα τὴν ταραχὴν μου.

— Ἀφῆσε, εἶπα ἐπὶ τέλους. Ἀρκετὰ ἐθαυμάσαμεν τὸ καλλιτέχνημα τοῦτο.

Καὶ ἀπέσυρα διὰ τῆς βίας ἀπὸ τὰ δάκτυλά του τὴν ἄκραν τοῦ ὑφάσματος, τὸ ὅποιον κατέπεσε καὶ ἐκάλυψε τὴν φορικώδη ζωγραφίαν.

Ὁ Νίκος κατέβη ἀπὸ τὴν κλίνην καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτῆς. Ἦτο κάτωχρος. Ἐλαβὰ ἐκ τῆς χειρὸς του τὸν λύχνον καὶ τὸν κατέθεσα ἐπὶ τῆς τραπέζης. Ἦθελα νὰ εἶπω τι διὰ νὰ τὸν καθήσυχάσω, ἀλλ' αἱ λέξεις δὲν ἀνέρχοντο εἰς τὰ χεῖλη μου. Ἐλαβὰ μηχανικῶς τὸ καρφίον τὸ ὅποιον εἶχε πέσει ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ ἐπροσπάθησα νὰ τὸ βάλω εἰς τὴν προτέραν θέσιν του. Ἡ ἐργασία αὕτη μὲ ἀπησχόλησεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς.

— Ἰδού, εἶπα, διωρθώθη τὸ πρᾶγμα καὶ δὲν θὰ ἐννοήσουν αὐριοι ὅτι διεσκεδάσαμεν τὴν νύκτα ἀποκαλύπτοντες τὰ μυστικά των.

— Τί ἤθελες νὰ μὲ φέρης εἰς αὐτὸ τὸ κατηραμένον μέρος, ὑπέλαβεν ὁ Νίκος! Ἀφότου ἐφθάσαμεν εἰς τὸν ἄγριον λιμένα του, προησθάνθη ὅτι κάτι κακὸν μᾶς περιμένει ἐδῶ. Νὰ φύγωμεν!

— Καλὰ, Νίκο! Εἴμεθα σύμφωνοι. Αὐριοι ἀναχωροῦμεν.

— Αὐριοι! πῶς;

— Θὰ εὕρωμεν κάτω εἰς τὴν Σκάλαν καὶ νὴν καίκι. Δὲν ἔχῃται ὁ κόσμος.

— Καίκι! Ἐλησμόνησες τὴν ὑπόσχεσίν σου πρὸς τὴν μητέρα σου;

— Λοιπὸν πῶς νὰ γείνη;

— Νὰ ζητήσωμεν ἀλλοῦ φιλοξενίαν. Ἐχει καὶ ἄλλα χωρία εἰς τὴν νῆσον.

— Τοῦτο δὲν γίνεται, Νίκο. Θὰ εἶναι προσβολὴ μεγάλη διὰ τὸν Κου Μελέτην. Ὁ ἄνθρωπος μᾶς ὑπεδέχθη μὲ τόσῃν καλοσύνην, τόσῃν προθυμίαν.

Ἐξηκολογήσαμεν σχολιάζοντες ἐπὶ ὥραν πολλήν τὸ πρᾶγμα. Παρεδέχετο καὶ ὁ Νίκος τὸ ἄτοπον τοῦ νὰ προσβληθῇ δωρεὰν ὁ Κος Μελέτης, ἀλλ' ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐπείθετο νὰ μείνωμεν μίαν ὁλόκληρον ἐβδομάδα εἰς τὴν οἰκίαν του. Εἰς τοῦτο δὲν ἀντέτεινα διὰ λόγους τοὺς ὁποίους ἐθεώρησα περιττὸν νὰ διακοινώσω εἰς τὸν ἐξαδέλφον μου. Χωρὶς νὰ γνωρίζω τί μυστήριον κρύπτεται ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ Κου Μελέτη, ἤμην ἀρκούντως πεπεισμένος ἐξ ὧσων εἶδα καὶ ἤκουσα ὅτι ἡ παρουσία μας δὲν ἦτο βεβαίως εὐάρεστος εἰς τὸν οἰκοδεσπότην καὶ εἰς τὴν ἀδελφήν του, καὶ ὅτι ἡ τοῦ Νίκου ἰδίως ἦτο ἐπικίνδυνος διὰ τὴν θυγατέρα τοῦ φιλοξενούντος ἡμᾶς. Ἐπρεπε ν' ἀναχωρήσωμεν, ὅχι χάριν τῶν προλήψεων καὶ τῶν φόβων τοῦ ἐξαδέλφου μου, ἀλλὰ χάριν τῆς θυγατρὸς τοῦ Κου Μελέτη. Ἀλλὰ πῶς ν' ἀναχωρήσωμεν;

Μετὰ πολλὰ εὐρέθη ἡ ζητουμένη διέξοδος.

Τὸ ἀτμόπλοιο διὰ τοῦ ὁποίου ἤλθομεν εἰς τὴν νῆσον ἐπέστρεφεν ἐκ τοῦ γύρου του τὴν νύκτα τῆς μεθαύριον.

Ἐπιβιβαζόμενοι εἰς αὐτὸ ἠθέλωμεν, ναὶ μὲν, ἐπανελθεῖ καὶ πάλιν εἰς τὴν νῆσον ἐκ τῆς ὁποίας σήμερον τὸ πρῶτ' ἀνεχωρήσαμεν, ἀλλ' ἐκεῖθεν ἠδυνάμεθα τὴν προσεχῇ ἐβδομάδα νὰ ἐπαναλάβωμεν τὴν περιοδείαν κατὰ τὸ προκηχαραγμένον δρομολόγιόν μας. Θ' ἀπορήσωσιν οἱ ἐκεῖ φίλοι διὰ τὴν ἀπροσδόκητον ἐπάνοδόν μας, ἀλλὰ τοῦτο ἀδιάφορον. Εὐρίσκομεν πρόφασιν τινα πρὸς ἐξήγησίν της, χωρὶς νὰ ἐκθέσωμεν τὴν ὑπόληψιν τοῦ Κου Μελέτη ἢ τῆς οἰκίας του. Τὸ οὐσιῶδες εἶναι, ἔλεγα πρὸς τὸν Νίκον, ὅτι οὔτε βρυκόλακες ὑπάρχουν ἐκεῖ, οὔτε γυναῖκες νευρिकाί, οὔτε σταυροὶ καὶ κρανία ἐπὶ τῶν τοίχων, καὶ ὅτι περιορίζεται οὕτω εἰς μόνην μίαν εἰσέτι νύκτα ἡ διαμονὴ μας ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ Κου Μελέτη.

Ὁ Νίκος, βλέπων ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ γείνη ἀλλέως, παρεδέχθη τὸ σχέδιόν μου, διαμαρτυρούμενος ὅμως ὅτι δὲν μένει περισσότερον καὶ ὅτι, ἐὰν ἐγὼ μετανοήσω, ἐκεῖνος θ' ἀναχωρήσῃ ἐξ ἀπαντος. Τοῦτο ἐγνώριζα ὅτι ἦτο ἀπειλὴ πρὸς ἐκφόβισίν μου καὶ ὅτι ὑπὸ οὐδεμίαν περίστασιν δὲν θὰ μὲ ἀπεχωρίζετο, ἀλλὰ τὸν ἐβεβαίωσα, οὐχ ἥττον, ὅτι δὲν θὰ μετανοήσω καὶ ὅτι μεθαύριον θ' ἀναχωρήσωμεν ἀφεύκτως.

— Τώρα λοιπὸν ἡσύχασε, Νίκο, καὶ κοιμήσου.

— Πῶς θέλεις νὰ κοιμηθῶ μὲ αὐτὰ τὰ κρανία ἀπ' ἐπάνω μου!

— Ὅπως θέλεις, ἐγὼ ὅμως θὰ κοιμηθῶ.

Ἐξεδύθη καὶ ἔπεσα εἰς τὰ μαλακὰ στρώματα τῆς σιδηρᾶς κλίνης, ἐνῷ ὁ Νίκος ἐξηπλώθη μὲ τὰ ἐνδύματά του ἐπὶ τῆς κλίνης του, μὲ ἀπόφασιν νὰ μὴ σβύσῃ τὸν λύχνον καὶ νὰ περιμενῇ οὕτω τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου.

Δ'

Δὲν ἔχω τὴν συνήθειαν νὰ κοιμῶμαι μὲ τὸν λύχνον καίοντα, ἀλλὰ δὲν ἦτο τοῦτο τὸ ἐμποδίζον τὸν ὕπνον νὰ κλείσῃ τὰ βλέφαρά μου. Ὁ νοῦς μου ἦτο εἰς τὴν θυγατέρα τοῦ Κου Μελέτη. Περὶ αὐτῆς ἐσκεπτόμην. Διατί ἂν ἰδῇ τὸν Νίκον θ' ἀποθάνῃ; Καὶ διατί ἡ εἰκὼν τοῦ Ἀγίου Νικολάου εἰς τὸ δωμάτιόν της; Διατί πρὸ πάντων τὸ κεφάλαιον ἐκεῖνο Ν ὑπὸ τὸν σταυρὸν καὶ τὸ κρανίον;

Ἐπροσπάθουν ν' ἀναπλάσω διὰ τῆς φαντασίας τὸ ἄγνωστον δρᾶμα τὸ ὅποιον ὑπέκρυπτον οἱ τρόμοι τῆς Κας Σοφίας καὶ οἱ λόγοι τοῦ ἀδελφοῦ της καὶ ἡ ὑπὸ τὸ κέντημα εἰκὼν, ἀλλὰ

δὲν ἡδυνάμην νὰ καταλήξω εἰς συμπέρασμα ικανοποιούν τὴν περιέργειάν μου. Ἀλλ' ὅμως πρέπει νὰ ἐξεύρω τὸν τρόπον ὅπως διαφωτίσω τὸ μυστήριον. Πῶς; Ἐσχεδιάζα πρὸς τοῦτο μυρία σχέδια. Ἐνεφανίζοντο ἀλληλοδιαδόχως ὡς φάσματα ἐνώπιόν μου ἡ γραῖα ὑπέρβρια, ὁ Γεώργης, ὁ Παντελῆς· συλλαμβανόμενοι εἰς τὰ ἔντεχνα δίκτυά μου, ἀπεκρίνοντο εἰς τὰς πλαγίας ἐρωτήσεις, τὰς ὁποίας ἐπιτηδεῖως ἔθετα εἰς αὐτούς, ἐπρόδιδον ἄκοντες τὸ μυστικόν. Ἀλλ' αἱ ἀποκρίσεις των δὲν εἶχον σειρὰν οὔτε νόημα καὶ ἐπανηρχόμην εἰς τὴν αὐτὴν καὶ πάλιν σύγχυσιν τῶν ἰδεῶν μου. Ἐνύσταζα!

Ἐπὶ τέλους, διὰ νὰ καθησυχάσω τὴν φαντασίαν μου, ἐσκέφθην ὅτι ἔχω δύο ἡμέρας εἰσέτι ἐνώπιόν μου καὶ μίαν νύκτα, καὶ ὅτι θὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸ διάστημα τοῦτο εὐκαιρία ὅπως πληροφορηθῶ τὴν ἀλήθειαν, ὥστε κλείσας τὰ βλέφαρα ἀπεφάσισα νὰ κοιμηθῶ.

Ἀλλ' ὁ ὕπνος δὲν ἤρχετο. Δὲν ἤρχετο δὲ διότι, κατὰ κακὴν τύχην καὶ ὥσαν νὰ μὴ ἤρουν κατὰ ἄλλα, ἡγέρθη αἴφνης σφοδρότατος ἄνεμος καὶ ἐβούζε μαινόμενος περὶ τοὺς τοίχους τῆς οἰκίας, καὶ ἐσύριζε σείων τὰ κλειστὰ παραθυρόφυλλα. Ἐνίοτε μοῦ ἐφαίνετο ὅτι κλονεῖται ἡ οἰκία ὀλόκληρος καὶ ἡ κλίνη μου συγχρόνως. Ἐλυπούμην τὸν δυστυχῆ Νῆκον ἀναλογιζόμενος ὅποιαν ἐντύπωσιν θὰ προξενῇ εἰς αὐτὸν ἡ βοή τῆς τρικυμίας. Τὸν παρετήρουν κρυφίως ἡμιανοίγων τὰ βλέφαρα. Ἐμενε ἀκίνητος ἐπὶ τῆς κλίνης του, μὲ τὰς χεῖρας σταυρωμένας ὑπὸ τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὀφθαλμούς ἀνοικτούς, προσηλωμένους εἰς τὴν ὁροφὴν. Δὶς ἡ τρεῖς τοὺς ἔστρεψε πρὸς ἐμὲ καὶ μοι ἀπέτεινε ταπεινῇ τῇ φωνῇ τὸν λόγον, ἐρωτῶν ἂν κοιμῶμαι. Δὲν ἀπεκρίθην, προσποιούμενος ὅτι κοιμῶμαι. Δὲν εἶχα διάθεσιν διὰ συνομιλίαν. Καὶ τί νὰ εἶπω; Ἀλλως δὲ ἡσθάνόμην σφοδρῶς τὴν ἀνάγκην ὕπνου.

Ἐπὶ τέλους ἀπεκοιμήθην.

Δὲν γνωρίζω πρὸ πόσης ὥρας ἐκοιμώμην ὅτε, ἐξαίφνης, ἡσθάνθην ἐπὶ τοῦ ὤμου μου ψυχρὰν καὶ βαρεῖαν χεῖρα σείουσάν με. Ἦνοιξα ἔντρομος τοὺς ὀφθαλμούς καὶ ἀνεκάθισα ἐπὶ τῆς κλίνης. Ὁ Νῆκος ἴστατο ἐνώπιόν μου μὲ τὸ δάκτυλον ἐπὶ τῶν χειλέων.

— Σιωπή, ἐψιθύρισε. Κάτι τρέχει ἐδῶ. Ἄκουσε!

Τῷ ὄντι ἠκούοντο ἔξω εἰς τὴν αἴθουσαν βηματισμοὶ ἐλαφροὶ καὶ ψιθυρισμοί. Ἐπήδησα ἐκ τῆς κλίνης καὶ ἔδραμα πρὸς τὴν θύραν ἀσφρητί.

Δυστυχῶς, εἰς τὰς ἀτόπους πράξεις ἅμα γαίην ἀπαῖς τὸ πρῶτον βῆμα, τετέλεσται! Πρὸ τινων ὥρῶν ἡγανάκτησα κατὰ τοῦ ἐξαδέλφου μου ὅτε κατεσχόπευσε τὸν Κον Μελέτην καὶ τὴν

ἀδελφὴν του, ἡγανάκτησα δὲ καὶ κατὰ τοῦ ἐαυτοῦ μου διότι τὸν ἐμιμήθην. Τώρα, ἐκόλλησα τὸν ὀφθαλμόν μου εἰς τὴν κλειθρίαν, χωρὶς καὶ νὰ σκεφθῶ ὅτι παρέβαινα τοὺς κανόνας τῆς χρηστοηθείας.

Ἡ αἴθουσα ἐφωτίζετο ὑπὸ τῶν πρώτων ἀκτίνων τῆς αὐγῆς, ἐνῶ ἐντὸς τοῦ κλειστοῦ δωματίου μας ὁ καίων εἰσέτι λύχνος διετῆρει τῆς νυκτὸς τὴν χροιάν. Ὁ Κος Μελέτης περιβεβλημένος μακρὸν ποδῆρες φόρεμα, μὲ σκούφον νυκτικὸν ἐπὶ κεφαλῇ, διήρχετο τὴν αἴθουσαν ἐπιστρέφων πρὸς τὸ δωματίον του, εἰς δὲ τὸ ἄκρον τῆς αἰθούσης, ἐπὶ τῶν πρώτων βαθμίδων τῆς κλίμακος, δύο μορφαὶ γυναικεῖαι κατέβαινον. Ἀνεγνώρισα ὀπισθεν τὴν Κυρίαν Σοφίαν. Ἡ ἄλλη ἦτο νέας γυναικὸς μορφή. Καὶ αἱ δύο κατὰμαυρα ἐνδεδυμένα. Δὲν ἦσαν βεβαίως φαντάσματα οὔτε ἐξωτικά. Τὰς ἤκουσα βαθμηδὸν ἀπομακρυνόμενας μέχρις οὗ ἐκλείσθη μετὰ κρότου ἡ ἐξώθυρα τῆς οἰκίας.

Ὅτε ἐστράφη πρὸς τὰ ὀπίσω, ὁ Νῆκος, ὀρθιος ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δωματίου, ἐσταυροκοπεῖτο.

Εἶχεν ἀποκοιμηθῇ ἐπὶ τέλους καὶ αὐτός, ἀλλὰ τὸν ἀνήσυχον ὕπνον του διέκοψεν ἡ ἐντὸς τῆς οἰκίας κίνησις. Δὲν εἶχεν εἰσέτι συνέλθει ἐντελῶς ἐκ τοῦ ὕπνου ὅτε, ὑπὸ τὸ κράτος τῶν νυκτερινῶν ἐντυπώσεων του, μὲ ἐξύπνησε κατὰτρομος. Τὴν φορὰν ταύτην ἡδυνήθην ἄνευ προσποιήσεως νὰ γελάσω διὰ τοὺς φόβους του, βοηθοῦντος μάλιστα καὶ τοῦ φωτὸς τῆς ἡμέρας.

Ἐσβυσά τὸν λύχνον καὶ ἤνοιξα τὸ παράθυρον διὰ νὰ εἰσέλθῃ ἐντὸς τοῦ δωματίου ὁ καθαρός ἀὴρ τῆς αὐγῆς καὶ αἱ χαρμόσυνοι ἀκτῖνες τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου.

Ὁ ἄνεμος εἶχε κοπάσει, ὁ δὲ οὐρανὸς ἦτο αἶθριος. Ἦτο μεγαλοπρεπὴς καὶ ὠραία ἡ ἐκ τοῦ παραθύρου θεά! Ἡ οἰκία ἦτο ἐκ τῶν σχηματιζουσῶν τὸν ἐξωτερικὸν περίβολον τοῦ Κάστρου, ἔκειτο δὲ ὑπεράνω τῆς κοιλάδος καὶ ἀπέναντι τοῦ ἀποκρήνου ἀκρωτηρίου τὸ ὁποῖον χθές, εἰς τὸ φῶς τῆς δέιλης, μᾶς ἐπροξένησε πόσον πένθιμον ἐντύπωσιν. Ἦδη, βλεπόμενον ἄνωθεν καὶ φωτιζόμενον ὑπὸ τοῦ ἡλίου, δὲν εἶχε τὴν χθελήνην ἀπαίσιον μορφήν του. Ἀλλ' οὐχ ἥττον καὶ σήμερον εἶχε τι τὸ ἄγριον καὶ τὸ ἐπιβλητικὸν ἢ ἀπότομος γραμμὴ τὴν ὁποῖαν διέγραφεν εἰς τὸν οὐρανόν, βυθιζόμενον ἐκ τοσοῦτου ὕψους ἐντὸς τῆς θαλάσσης. Ἐπὶ τῆς κορυφῆς του ἡστράπτε μακρόθεν ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου ταπεινόν τι λευκὸν οἰκοδόμημα, κατὰ πάσαν πιθανότητα ἐξοχικὸν παρεκκλήσιον.

Ἡ καλλιεργημένη κάτω κοιλάς, βαθμηδὸν ἀνυψουμένη, ἐστενοῦτο εἰς φάραγγα καὶ ἀπέληγεν εἰς πυκνὸν ἐλαϊῶνα. Πρὸς τὰ δεξιὰ, κάτωθεν τοῦ κρηνοῦ ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὑπῆρχε τὸ Κάστρον, ἐλεύκαζον αἱ ὀλίγαι οἰκοδομαὶ τῆς

Σκάλας. Οἱ ὀφθαλμοί μου ἐπλανῶντο καὶ ἐπα-
νεπαύοντο εἰς μυρίας χαριέσσας λεπτομερείας,
ἀλλ' ἐπανάηχοντο καὶ πάλιν εἰς τὸ φοβερόν ἀ-
πέναντι ἀκρωτήριον καὶ εἰς τὸ λευκὸν ἐπὶ τῆς
κορυφῆς του παρεκκλήσιον.

Πέραν τοῦ ἀκρωτηρίου ἠπλοῦτο ἡ κυανῇ ἔκ-
τασις τοῦ Αἰγαίου, μακρὰν δέ, διὰ μέσου τῆς
πρωϊνῆς ὁμίχλης, διεκρίνοντο κυανὰ ἐπίσης αἱ
κορυφαὶ τῶν ἀπεχουσῶν νήσων.

Με ἀπέσπασεν ἐκ τῆς προσοχῆς, με τὴν ὁ-
ποῖαν ἐπέξεργαζόμην τὸ ποικίλον ἐκεῖνο πανόρα-
μα ἥχος φαίδρὸς κωδῶνων ἐκ παρακειμένης ἐκ-
κλησίας. Με ἀνέμνησεν ὅτι ἡ ἡμέρα ἦτο Κυ-
ριακή.

(Ἔπεται τὸ τέλος.)

Δ. ΒΙΚΕΛΑΣ

Ο ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΓΟΥΛΛΙΕΛΜΟΣ

(Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμενον φύλλον).

"Ὅπως δὲ ὁ αὐτοκράτωρ ἡμῶν διαφωτίζεται
πάντοτε περὶ τῶν πραγμάτων τῆς ἀλλοδαπῆς
τόσον ἐντελῶς, ὅσον τοῦτο εἶναι δυνατόν, καὶ ὁ-
πως ἐκ τῆς γνώσεως ταύτης τῶν πραγμάτων ἐ-
πισκοπεῖ μετ' ὀξείας βλέμματος τὴν ἀληθῆ οὐ-
σίαν τῶν σχέσεων ἐκείνων, αἵτινες συνδέουσι τὸ
κράτος ἡμῶν μετὰ τῶν κρατῶν τῆς ἀλλοδαπῆς.
ὅπως προσπαθεῖ προνοητικῶς νὰ τὰς συγκρατῇ
στερεώτερον ἐκεῖ, ὅπου φαίνονται χαλαρούμεναι,
—οὕτω κέκτηται ἐπίσης ἀκριβεστάτην καὶ ἐν-
τελῆ γνώσιν πάντων τῶν ζητημάτων ἐκείνων,
ἅτινα διέπουν τὸ ἐσωτερικὸν τῆς γερμανικῆς
αὐτοκρατορίας καὶ τοῦ πρωσσοῦ κράτους, πρὸ
πάντων τὴν γνώσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ
κοινωνικῶν ζητημάτων· ἐγκύπτει δὲ ἀνενδότως
εἰς θεραπείαν τῶν ζημιῶν, αἵτινες γίνονται ἐ-
πισινηταί. Θὰ ἠδύνατο, ὡς εἶπε γνωστός τις
καθηγητής, ν' ἀναβῇ ἐκάστην στιγμὴν τὴν κα-
θέδραν καὶ νὰ παραδώσῃ μάθημα περὶ πολιτι-
κῆς οἰκονομίας—πιθανὸν δὲ καὶ περὶ ἐκκλησια-
κοῦ δικαίου. Καίτοι λοιπόν, ὡς τὸ ἡγεμονι-
κὸν αὐτοῦ ἀξίωμα ἐπιτάττει, μένει μακρὰν ἀπὸ
τοῦ ἀγῶνος τῶν κομμάτων, δὲν ἐξαφανίζεται
ὅμως ἐν τῇ ὁμίχλῃ τοῦ ἀπροσπελάστου, ὡς τις
Ἄλλαι—Λάμας. Ἡ δραστηριὰ, προσωπικὴ αὐ-
τοῦ συμμετοχὴ εἰς πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ καλὸν
τοῦ κράτους εἶναι μᾶλλον ἐπαισητή· καὶ εἰς ἐκά-
στην σπουδαίαν πράξιν, ἥτις γίνεται, καὶ εἰς ἐκά-
στην ἀποφασιστικὴν λέξιν, ἥτις λέγεται, ὁ πολίτης
τῆς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας ἔχει τὸ συναίσθη-
μα: «ὁ αὐτοκράτωρ τὸ βλέπει καὶ τὸ ἀκούει.»

Αὕτη ἡ ἰσχυρὰ προσωπικὴ σχέσις μεταξὺ
τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τῶν ὑπηκόων του εἶναι

νέον, ἀξιοσημείωτον χαρακτηριστικὸν ἐν τῇ ἀ-
πεικονίσει τοῦ μονάρχου. Ὁ αὐτοκράτωρ ἤξευ-
ρει, ὅτι, πατὴρ ὢν τῆς πατρίδος, ὀφείλει νὰ
ἐξασκῇ ἰδιάζοντα ὅλως καθήκοντα ἀπέναντι
τῶν τέκνων τῆς πατρίδος καὶ ἀναγνωρίζει, ὅτι
ἡμεῖς οἱ Γερμανοὶ, ἔχομεν δικαιώματά τινα ἐπὶ
τῆς προσωπικότητός του. Πῶς τοῦτο ἐκφρά-
ζεται καθ' ἐκάστην εἰς ἀναριθμήτους περιπτώ-
σεις διὰ τιμητικῶν καὶ συγκινητικῶν ἐνδείξεων
βασιλικῆς χάριτος, εἶναι πασίγνωστον. Καὶ πό-
σα διαφεύγουσι τὴν δημοσιότητα! Ὁ αὐτοκρά-
τωρ ὅμως δὲν παραμελεῖ οὐδεμίαν εὐκαιρίαν,
ἵνα ἐκδηλώσῃ δημοσίᾳ ὅτι τὸ προσωπικὸν τοῦ-
το ἐνδιαφέρον τοῦ λαοῦ πρὸς τὸν βασιλέα του
ἀναγνωρίζεται ὑπ' αὐτοῦ ὡς ἐντελῶς δεδικαιο-
λογημένον. Ἐὰν ᾔθελε νὰ συμβουλευθῇ μόνον
τὴν ἄνεσίν του, θὰ ἄφινε βεβιαίως πολλὰ, ἅτινα
εἶναι ἐνίοτε λίαν ὀχληρὰ δι' αὐτόν, γέροντα πάν-
τοτε πολυμέριμον, ὑπ' ἐργασίας δὲ πάντοτε
βεβαρημένον. Ἀλλὰ δὲν γνωρίζει σωματικούς
κόπους καὶ δὲν γνωρίζει ταλαιπωρίας, ὅταν πι-
στεύῃ ὅτι πρέπει διὰ τῆς προσωπικῆς αὐτοῦ
παρουσίας ν' ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς δικαίας ἐλ-
πίδας τῶν ὑπηκόων του. Κοπιαστικὰ ταξείδια,
ἐπιμόχθους ἐορτάς, στρατιωτικὰς ἀσκήσεις καὶ
παραστάσεις ἐν ἀνέμῳ καὶ θυέλλῃ, ἐν θέρει καὶ
χειμῶνι, πανηγύρεις ἐπὶ ἀξιομνημονεύτοις ἡμέ-
ραις, πρὸς ἐγκαινιάσεις σπουδαίων ἰδρυμάτων,
—οὐδεμίαν τῶν πολλὰκις ἀμέτρων τούτων ἀ-
παιτήσεων θέλει ν' ἀποφύγῃ. Καὶ οὗτος, πρὸς
ὃν ἅπασαι αἱ καρδίαι ἀλαλάζουσιν ἐκ χαρᾶς,
οὐ ἡ παρουσία τυγχάνει ἡ ὥραιότερα αἰγλή
τῶν τελετῶν ἐκείνων, οὗτος, ἰστάμενος ἐν τῷ
λάμποντι κέντρῳ τῆς ἐορτῆς, εἶναι ὁ μόνος ἴσως,
ὅστις προσφέρει θαρεῖαν θυσίαν, ὃν ἡ μονότονος
ἐπανάληψις τοῦ αὐτοῦ θεάματος ἐκούρασεν ἀπὸ
πολλοῦ ἤδη καὶ ὁ ὅποιος συμμετέχει κατὰ τό-
σον μόνον τῆς γενικῆς χαρᾶς, καθ' ὅσον συναί-
σθάνεται ὅτι προξενεῖ χαράν. Οὐδεὶς δὲ τῶν
εἰς τὰς πανηγύρεις συμμετεχόντων παρατηρεῖ,
τί αἰσθάνεται ἄρ' ἐνδομύχως ὁ εὐγενὴς μο-
νάρχης, ὁ γηραλέος καὶ ἡσυχίας χρῆζων αὐτο-
κράτωρ. Δι' ἐκαστον ἔχει μίαν εὐμενῆ ἀλη-
σμόνητον λέξιν. Ἐν τούτοις δὲν ἐπιζητεῖ ποτε
εὐωνον δημοτικότητα. Μεθ' ὅλην τὴν εὐφρόσυ-
νον εὐπροσηγορίαν δὲν ἐξέρχεται ποτε ἐκ τοῦ
στερεῶς κεκλεισμένου κύκλου, ὃν τὸ βασιλικὸν
ἀξίωμα χαράττει περὶ αὐτόν, καὶ ἐξω τοῦ ὁ-
ποίου ὁ σεβασμὸς κρατεῖ τὸν ἄνθρωπον εἰς πρέ-
πουσαν ἀπόστασιν. Δὲν εἶναι ἡ κενόδοξος εὐα-
ρέσκεια ἀπολαύσεως τῆς μεθυστικῆς εὐωδίας τῆς
δόξης ἡ ὠθοῦσα αὐτόν νὰ ζητῇ ἐπαφὴν πρὸς
τὸν ἐνθουσιώδη αὐτοῦ λαόν· εἶναι μόνον ἡ ἀναγνώ-
ρισις τῆς ἀνάγκης νὰ διαδηλοῖ τρανῶς τὴν συνά-
φειαν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις
ἐκείνας, εἰς ἃς ἡ αὐτοκρατορικὴ παρουσία μόνον